

ARANYALMA

- ▲ **Mint az aranyalma ezüstantányéron, olyan a helyén mondott ige** 'a jókor mondott, helyénvaló szó (tanács, biztatás vagy figyelmeztetés) nagy érték'
- ✦ Ez a bölcs mondás a Példabeszédek könyvében olvasható, amely a legnagyobb mondásgyűjtemény a Bibliában. Bár a hagyomány Salamon király nevéhez kapcsolja, a 31 fejezetből álló könyv mégsem egyetlen szerző műve, hanem különböző gyűjtemények összeszerkesztésének eredménye.
- Péld 25,11: Mint az aranyalma ezüstantányéron, olyan a helyén mondott ige.

ARANYBORJÚ

- **az aranyborjú imádata** (választékos) (a legfőbb értéknek az anyagi javakat, azok megszerzését és gyarapítását tekintő magatartás)
- ✦ Amikor Mózes negyven napra fölment a hegyre, hogy átvegye a szövetség tábláit (amelyekre maga Isten írta föl a parancsait), a nép türelmetlenkedni kezdett, és kérte Áront, Mózes fivérét, hogy készítsen nekik istent. Áron az Egyiptomból hozott ékszerekből öntötte az aranyborjút.
- 2Móz 32,1–8: Amikor azt látta a nép, hogy Mózes késlekedik, és nem jön le a hegyről, Áron köré sereglett a nép, és azt mondták neki: Jöjj, és készíts nekünk istent, hogy előttünk járjon! Mert nem tudjuk, hogy mi történt ezzel a Mózessel, aki felhozott bennünket Egyiptomból. Áron ezt mondta nekik: Szedjétek ki az arany fülbevalókat feleségeitek, fiaitok és leányaitok füléből, és hozzátok ide hozzám! Kiszedte hát az egész nép az arany fülbevalókat a füléből, és odavitte Áronhoz. Ő átvette tőlük, vésővel mintát készített, és borjúsobrot öntött. Ekkor azt mondták: Ez a te istened, Izráel, aki fölhozott téged Egyiptomból. Amikor Áron látta ezt, oltárt épített elé, majd kihirdette Áron: Holnap az Úr ünnepe lesz! Másnap tehát korán fölkeltek, égőáldozatokat áldoztak, és békeáldozatokat mutattak be. Azután leült a nép enni és inni, majd mulatozni kezdtek. Ekkor így beszélt Mózeshez az Úr: Menj, eredj le, mert megromlott a néped, amelyet fölhoztál Egyiptomból. Hamar letértek arról az útról, amelyet megparancsoltam nekik. Borjúsobrot készítettek maguknak, az előtt borulnak le, annak áldoznak, és ezt mondják: Ez a te istened, Izráel, aki fölhozott téged Egyiptomból.
- 5Móz 9,15–17: Akkor megfordultam, és lejöttem a hegyről; a hegy tűzben égett, a szövetség két táblája pedig a két kezemben

volt. Amint megláttam, hogy vétkeztetek Istenetek, az Úr ellen, mert borjúsobrot készíttetek magatoknak, és hogy milyen hamar letértetek arról az útról, amelyet megparancsolt nektek az Úr, megragadtam a két táblát, ledobtam a két kezemből, és összetörtem a szemetek láttára.

- 1Kir 12,25–30: Jeroboám kiépítette az Efraim hegyvidékén levő Sikemet, és ott lakott. Majd elköltözött onnan, és kiépítette Penúélt. Eközben Jeroboám így gondolkozott: Még mindig vissza-kerülhet Dávid házához a királyság! Ha feljár ez a nép, hogy Jeruzsálemben, az Úr házában mutassa be áldozatait, akkor ennek a népnek a szíve urukhoz, Roboámhoz, Júda királyához hajlik, engem pedig megölnék, és visszatérnek Roboámhoz, Júda királyához. Ezért elhatározta a király, hogy készíttet két aranyborjút. Majd ezt mondta: Eleget jártatok már Jeruzsálemben! Itt vannak isteneid, ó, Izráel, akik fölhoztak téged Egyiptomból! Az egyiket Bételbe helyezte el, a másikat pedig Dánba vitette. És vétekbé vitték ezek a népet, mivel ezekhez járt: Bételben az egyikhez, Dánban pedig a másikhoz.
- Zsolt 106,19: Borjút készíttetek a Hóreb-hegynél, leborultak a bálványszobor előtt.
- Bír 17,3–5; 18,18; 2Krón 28,2; Ézs 40,19–20
Lásd még: az **aranyborjút** imádja; körül táncolja az **aranyborjút**; tánc az **aranyborjút** körül; **bálványimádás**; Ne készíts [csinálj] magadnak faragott **képet**!
- **az aranyborjút imádja** (választékos) 'a pénz, a vagyon, a gazdagság a legfőbb érték az életében'
→ az **aranyborjút** imádata
Lásd még: körül táncolja az **aranyborjút**; tánc az **aranyborjút** körül; **bálványimádás**; Ne készíts [csinálj] magadnak faragott **képet**!
- **körül táncolja az aranyborjút** (választékos) 'hódol a pénz, a vagyon, a gazdagság előtt'
→ az **aranyborjút** imádata
Lásd még: tánc az **aranyborjút** körül; **bálványimádás**; Ne készíts [csinálj] magadnak faragott **képet**!
- **tánc az aranyborjút körül** (választékos) 'a pénz, vagyon, gazdagság bálványozása'
→ az **aranyborjút** imádata
Lásd még: körül táncolja az **aranyborjút**; **bálványimádás**; Ne készíts [csinálj] magadnak faragott **képet**!

ARAT

- **ott is arat, ahol nem vetett** '1. mások munkájának az eredményéből vagy lopásból él; 2. haszonleső, kapzsi'
- ✧ A szólás eredete a talentumokról szóló jézusi példabeszéd. Egy ember, mielőtt elutazott, pénzét szolgálira bízta: az egyiknek öt talentumot adott, a másiknak kettőt, a harmadiknak egyet. Amikor visszatért, számadásra szólította őket. Az első kettő kamatoztatta a pénzt, a harmadik viszont elásta, mivel félt, hogy esetleg elveszti, és akkor kegyetlenül megbünteti a gazdája.
- Lk 19,20–26: Jött a harmadik is, aki így beszélt: Uram, itt a minád. Egy kendőbe kötve őriztem. Félttem ugyanis tőled, mivel könyörtelen ember vagy: azt is behajtod, amit nem fektettél be, és learatod azt is, amit nem vetettél el. Ekkor az így szólt hozzá: A saját szavaid alapján ítélek meg, gonosz szolga! Tudtad, hogy én könyörtelen ember vagyok, hogy behajtom azt is, amit nem fektettem be, és hogy learatom azt is, amit nem vetettem el? Miért nem tetted hát a pénzemet a pénzváltók asztalára, hogy amikor megjövök, kamatostul kapjam meg? Az ott állóknak pedig ezt mondta: Vegyétek el tőle a minát, és adjátok annak, akinek tíz minája van! Mire ezt mondták neki: Uram, annak tíz minája van! De ő így válaszolt: Mondom nektek, hogy akinek van, annak adatik, akinek pedig nincs, attól még az is elvételik, amije van.
- Mt 25,24–25
- ✧ **Nem mindig [mindenkor] az arat, aki vet [vetett]**
Lásd még: elássa [eltemeti; elpazarolja; eltékozolja] a **talentumát** [a talentumait]; kamatoztatja a **talentumot**

ARATNIVALÓ

- ▲ **Az aratnivaló sok, de a munkás kevés** 'sok a tennivaló, de kevés hozzá a szorgos kéz (átvitt értelemben is)'
- ✧ Amikor Jézus megkezdte tanítói munkáját, tömegesen sereglettek hozzá a bűnbocsánatra, testi-lelki gyógyulásra, megújulásra vágyók. Látván az emberek ínségét, szétküldte tanítványait, hogy ők is hirdessék Isten szabadító erejét, az üdvösség jó hírét. Mennybemenetelekor szintén megerősíti az úgynevezett missziós parancsot: „Menjete el szerte az egész világba, hirdessétek az evangéliumot minden teremtménynek! Aki hisz, és megkeresztelkedik, üdvözülni fog, aki pedig nem hisz, elkárhozik” (Mk 16,15–16).
- Mt 9,36–38: Amikor látta a sokaságot, megszánta őket, mert elgyötörtek és elveszettek voltak, mint a juhok pásztor nélkül.

Ekkor így szólt tanítványaihoz: Az aratnivaló sok, de a munkás kevés: kérjétek tehát az aratás Urát, hogy küldjön munkásokat az aratásába.

- Lk 10,1–2: Ezek után az Úr szolgálatba állított másokat is, hetvenkét tanítványt, és elküldte őket maga előtt kettesével minden városba és helységbe, ahova menni készült. Így szólt hozzájuk: Az aratnivaló sok, de a munkás kevés, kérjétek tehát az aratás Urát, hogy küldjön munkásokat az aratásába.

ARC

▲ **Aki arcul üt téged jobb felől, tartsd oda annak arcod másik felét is!** | K: **Aki arcul üt téged jobb felől, fordítsd felé a másik orcádat is!** 'ne viszonzod rosszal a rosszat'

- ✧ Noha az Ószövetség több könyvében is megjelenik a szemet szemért, fogat fogért elv, Jézus arra kéri a követőit, hogy ne törekedjenek a bosszúra, ne akarjanak elégtételt venni, hanem a rosszat, a sérelmet is jótettel, szeretettel viszonzozzák. Ugyanakkor a szállóige alap gondolata – bár más szavakba és szimbólumokba öltöztetve – már az Ószövetségben megjelenik.
- Lk 6,27–29: Nektek pedig, akik hallgattok engem, ezt mondom: szeressétek ellenségeiteket, tegyetek jót azokkal, akik gyűlölnék titeket; áldjátok azokat, akik átkoznak, és imádkozzatok azokért, akik bántalmaznak titeket! Aki arcul üt téged, tartsd oda annak arcod másik felét is, és aki elveszi felsőruhádát, attól alsóruhádát se tagadd meg!
- Mt 5,39; Róm 12,15–21
Lásd még: **Atyám**, bocsáss meg nekik, mert nem tudják, mit cselekszenek; Szeressétek **ellenségeiteket!**; Senkinek **gonoszért** gonosszal ne fizessetek!

ÁRON

- **ároni áldás** (közismert és közkedvelt áldásszöveg)
- ✧ Áron Mózes testvére és segítőtársa volt a pusztai vándorlás idején. Az ő utódaiból lettek a zsidó papok és főpapok. Bűnei miatt, akárcsak Mózes, ő sem léphetett be az ígért földjére.
- 4Móz 6,23–26: Mondd meg Áronnak és fiainak: Így áldjátok meg Izráel fiait, ezt mondjátok nekik: Áldjon meg téged az Úr, és őrizzen meg téged! Ragyogtassa rád orcáját az Úr, és könyörüljön rajtad! Fordítsa feléd orcáját az Úr, és adjon neked békességet!

ASSZONY

▲ az első asszony 'Éva'

- 1Móz 3,20: Az ember Évának nevezte el a feleségét, mert ő lett az anyja minden élőnek.
- 1Móz 5,1–2: Ez Ádám nemzetségének könyve. Amikor Isten megteremtette az embert, Istenhez hasonlóvá alkotta. Férfivá és nővé teremtette, megáldotta, és embernek nevezte őket teremtésük napján.
- 1Tim 2,12–13: A tanítást azonban az asszonymak nem engedem meg, sem azt, hogy a férfin uralkodjék, hanem legyen csendben. Mert Ádám teremtett először, Éva csak azután.
→ **Éva** anyánk

ATYA

▲ Atyám, bocsáss meg nekik, mert nem tudják, mit cselekszenek! 'az ostoba emberre nem szabad haragudni, mert nem tudja, hogy rosszat tesz'

- ✧ A szállóige Jézus utolsó szavai közé tartozik, melyeket a kereszten mondott, ellenségeiért, kínzóiért imádkozva.
- Lk 23,34: Jézus pedig így könyörgött: Atyám, bocsáss meg nekik, mert nem tudják, mit cselekszenek! Azután sorsvetéssel megosztottak ruháin.
Lásd még: Aki **arcul** üt téged jobb felől, tartsd oda annak arcod másik felét is! | Aki **arcul** üt téged jobb felől, fordítsd felé a másik orcádat is!; Szeressétek **ellenségeiteket!**; Senkinek **gonoszért** gonosszal ne fizessetek!

▲ Tiszteld atyádat és anyádat (, hogy hosszú életű legyél itt a földön)! (ezzel a mondással figyelmeztetik a szemtelen, tiszteletlen gyermekeket)

- ✧ A szállóige a tízparancsolat ötödik törvénye, melynek leírását az Ószövetségben két helyen találjuk meg: Mózes második, illetve ötödik könyvében. Az első négy parancsolat az embernek Istenhez való helyes viszonyulásáról, a többi hat pedig az embertársaihoz fűződő kapcsolatáról szól. A parancsokat Isten személyesen adta át Mózesnek a Sínai-hegyen az Egyiptomból való kijövetelkor.
- 2Móz 20,12: Tiszteld apádat és anyádat, hogy hosszú ideig élhess azon a földön, amelyet Istened, az Úr ad neked!
- 2Móz 21,15: Aki megveri apját vagy anyját, halállal lakoljon!
- Mk 10,17–19: Amikor útnak indult, odafutott hozzá egy ember, és térdre borulva előtte azt kérdezte tőle: Jó Mester, mit tegyek, hogy elnyerjem az örök életet? Jézus így szólt hozzá: Miért mon-

dasz engem jónak? Senki sem jó az egy Istenen kívül. Tudod a parancsolatokat: „Ne ölj, ne paráználkodj, ne lopj, ne tanúskodj hamisan, ne károsíts meg senkit, tiszteld apádat és anyádat.”

- Ef 6,1–3: Gyermekek! Engedelmeskedjete szüleiteknek az Úrban, mert ez a helyes. „Tiszteld apádat és anyádat”: ez az első parancsolat, amelyhez ígéret fűződik, mégpedig ez: „hogy jó dolgod legyen, és hosszú életű légy a földön”.
- 2Móz 21,17; 3Móz 20,9; 5Móz 27,16; Péld 20,20; Mt 15,4; Mt 19,16–19; Mk 7,10; Lk 18,18–20

Lásd még: igaz vmi, mint a **tízparancsolat**